

HISTÒRIA D'ESPANYA DEL SEGLE XIX (II)

Codi: 28834 (grup 3)

Professor: Pere Gabriel

Curs 2004-2005 (primer quadrimestre)

Tipus d'assignatura: Optativa

Número de crèdits: 6

TEMARI

1. Els anys de la Unió Liberal i el Sexenni Democràtic.

Cronologia bàsica i anàlisi historiogràfica. Sistema polític, política i insurreccionalisme. El moviment democràtic i el partit republicà fins el 1868. La mobilització popular i l'hegemonia del republicanisme popular. L'exemple català. El moviment obrer. La Primera República.

2. La Restauració.

El nou règim: construcció i significat social. El pacte colonial: la llei de relacions comercials amb les Antilles del 20.07.1882. La construcció del partit conservador i del partit liberal. El pacte del Pardo (1885) i el parlament llarg dels liberals. La configuració política de l'Estat de la Restauració. La difícil professionalització de l'Estat. L'Exèrcit. L'Església.

3. Republicanisme i obrerisme.

El republicanisme davant la Restauració. Diversos models de reorganització política (possibilistes, progressistes i federals). La reorganització federal de 1881-1883. Insurreccionalisme i milícia; el cicle insurreccional de 1883-1886. Els progressistes. L'obrerisme (entre l'organització sindical i el republicanisme): FRE clandestina i FTRE. "El Productor". El sindicalisme i socialisme reformistes (Tres Classes de Vapor, "El Obrero", ANTE i el Congrés Sociològic de 1883). El PSOE i la UGT.

4. El sufragi universal i el sistema polític durant la dècada dels 90.

Sufragi universal i sistema electoral. Caciquisme electoral i torn liberal/conservador. Els partits dinàstics: famílies i dissidències. El partit liberal i l'esquerra social. Les unions i coalicions republicanes. Els nous partits republicans: Salmeron. L'inici de l'agitació populista. L'obrerisme dels 90: intel·lectualització i sindicalisme d'ofici. Els primers 1er de maig.

5. Les guerres colonials i la derrota del 98. Els regionalismes.

La crisi política i l'exèrcit. Republicans, socialistes i anarquistes davant la crisi. El regeneracionisme del 98. La Unión Nacional. Els regionalismes. Estat liberal i qüestió nacional.

6. Canvis i continuïtats político-socials.

El món del treball i les ciutats (Barcelona i Madrid). Per un mapa polític espanyol de la segona meitat del s. XIX. Les grans continuïtats ideològiques: conservadurisme i tradicionalisme; lliurepensament i liberalisme democràtic; socialisme i sindicalisme; corporativisme.

El temari pretén l'anàlisi i discussió de la construcció de l'Estat liberal a Espanya en la segona meitat del segle XIX, l'època en la que els principals països capitalistes europeus, tot adoptant diverses formes parlamentàries, pretenien consolidar uns estats liberaldemocràtics d'hegemonia burgesa. Cal per tant comptar amb la feina paral·lela que prové d'altres assignatures d'història contemporània referides específicament a aquesta realitat europea coetània. Així com d'altres assignatures referides a la història econòmica. D'altra banda, donat que existeixen assignatures d'Història de Catalunya, aquest programa d'Història d'Espanya minimitza la caracterització detallada de la problemàtica catalana, per més que aquesta sovint apareix en el centre de la temàtica espanyola considerada i per tant hi és també tractada.

BIBLIOGRAFIA GENERAL I BIBLIOGRAFIA BÀSICA (1)

Abellán, J.L., Historia del pensamiento español, vols. 5/I i 5/II, La crisis contemporánea (1875-1936), M., 1989, Espasa-Calpe.

Artola, M., Partidos y programas políticos 1808-1936, 2 vols., M., 1974-1975, Aguilar.

Bahamonde, A., i Martínez, J.A.: Historia de España. Siglo XIX, M., 1995, Cátedra.

Bahamonde, A. (coord.): Historia de España. Siglo XX, 1875-1939, M., 2000, Cátedra.

Ballbé, M.: Orden público y militarismo en la España constitucional (1812-1983), M., 1983, Alianza.

Domínguez Ortiz, A. (dir.): Historia de España, vol. 10. La Restauración (1874-1902), B. 1990, Planeta.

Fernández Almagro, M.: Historia política de la España Contemporánea, 1868/1902, 3 vols. M. 1968-1970, Alianza ed.

Menéndez Pidal, R.(fund.), i Jover Zamora, J.M. (dir.): Historia de España, vol. XXXIV, La era isabelina y el sexenio democrático (1834-1874), M., 1981, i vol. XXXVII, Los comienzos del siglo XX. La población, la economía, la sociedad (1898-1931), M., 1984, Espasa-Calpe.

Sánchez Jiménez, J.: La España Contemporánea, M., 1991, Istmo, vols. 1 i 2.

Carreras, A. (coord.): Estadísticas históricas de España. Siglos XIX-XX, M., 1989, Fundación Banco Exterior.

Gabriel, P. (ed.): Textos d'Història d'Espanya, 1840-1902. Dossier.

Madrid, F. i Venza, C., eds., Antología documental del anarquismo español. Vol. I, Madrid, 2001, FAL.

Marimón, A. (ed.): La crisis de 1898, B., 1998, Ariel.

Montero, J. (ed.): Constituciones y códigos políticos españoles, 1808-1978, B., 1998, Ariel Practicum.

Morales, M., Cultura e ideología en el anarquismo español (1878-1910), Málaga, 2002, Cedma.

Rodríguez Alonso, M. (ed.): Los manifiestos políticos en el siglo XIX (1808-1874), B., 1998, Ariel Practicum.

Rueda, J. C. (ed.): Legislación electoral española (1808-1977), B., 1998, Ariel Practicum.

Abelló, T.: El movimiento obrero en España, siglos XIX y XX, B., 1997, Hipòtesi.

Álvarez Junco, J.: El emperador del Paralelo. Lerroux y la demagogia populista, M., 1990, Alianza ed.

Álvarez Junco, J.: Mater dolorosa. La idea de España en el siglo XIX, M., 2001, Taurus.

Balfour, S., El fin del imperio español (1898-1923), B. 1997, Crítica.

- Campuzano, F. (coord.): Les nationalismes en Espagne. De l'État libéral à l'État des autonomies (1876-1978), Montpellier, 2001, Université III.
- Duarte, A., i Gabriel, P. (eds.): El republicanismo español, M. 'Ayer', 39/2000.
- Fox, I.: La invención de España. Nacionalismo liberal e identidad nacional, M., 1997, Cátedra.
- Fusi, J.P., i Niño, A., (eds.): Vísperas del 98. Orígenes y antecedentes de la crisis del 98, M., 1997, Biblioteca Nueva.
- García Delgado, J.L. (ed.): España entre dos siglos (1875-1931). Continuidad y cambio, M., 1991, Siglo XXI.
- Granja, J.L. de la, Beramendi, J., Anguera, P.: La España de los nacionalismos y las autonomías, M., 2001, Síntesis.
- Parra, E. la, i Suárez Cortina, M. (eds.): El anticlericalismo español contemporáneo, M., 1998, Biblioteca Nueva.
- Pérez Garzón, J.S., i altres: La gestión de la memoria, B., 2000, Crítica.
- Piqueras Arenas, J.A.: La revolución democrática (1868-1874). Cuestión social, colonialismo y grupos de presión, M., 1992, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Piqueras, J.A., i Chust, M. (comps.): Republicanos y repúblicas en España, M. 1996, Siglo XXI.
- Serrano, C.: El turno del pueblo. Crisis nacional, movimientos populares y populismo en España (1890-1910), B., 1999, Península [1a ed. francesa, M., 1987, Casa Velázquez].
- Suárez Cortina, M. (ed.): La Restauración entre el liberalismo y la democracia, M. 1997, Alianza.
- Townson, N. (ed.), El republicanismo en España (1830-1977), M. 1994, Alianza Universidad.

(1). Aquesta bibliografia constitueix sols una primera relació, que contempla alguns títols de referència general i alguns títols bàsics per al posterior desenvolupament dels diversos punts del temari. Cal però completar-la amb la bibliografia més específica, tema a tema, que serà lliurada a l'alumne en el seu moment.

AVALUACIÓ

L'alumne, prèvia consulta amb el professor, haurà d'elaborar al llarg del curs un *Dossier Bibliogràfic i Documental* sobre una qüestió concreta objecte de discussió historiogràfica relacionada amb l'assignatura. Els detalls i les característiques formals d'aquest dossier seran comentats a classe. A més, l'alumne haurà de fer un *examen escrit* on: a) contestarà molt breument una sèrie de preguntes factuais, i b) desenvoluparà argumentalment un tema general.